

Pron. mod. recordo *urtafà* i també *ortafà*, de les enquestes que el 1959 vaig fer allí (XXV, 11-14), a St. Genís, a La Roca i als pobles veïns.

MENCIONS ANT. 913: «--- in radicis de monte *Albarie*, super illos terrados de *Ortuafan*» (del *Cart.* d'Elna, f. 256), Moreau IV, 15 (i *Hist. Lgd.*); 922 «alode de Baias --- afr. in te. de *Ortafano*» (Mor. v 36ss); 976: id., ib., citat junt amb *El Voló*. 981: *Ortafano* --- *Hortafano* (*Marca H.* 926); 1003-4: «in com. Ross., in villa *Ortuafan*» (Mor. XVII, 162 i *Hist. Lgd.* v, 1518) 10
1028: (*Hist. Lgd.* v, 1519); 1067: *Ortafano* (Mor. XXIX, 104. 1142: de *Ortafano* (Mor. LX, 115); 1145: *Ortaphano* (Mor. LXI junt amb *Tresmals*); 1146: *Dalmacii de Ortaphano* --- in *Canues* et in *Tuluges*; 1284: *Ortaphano* (Alart, *Bu. S. Agr. Pyr. Or.* XIX, 209); 1291: *Ortafano* (*InuLC*, s.v. *esgleya*); 1319: *Ortaphano* (*InuLC*, s.v. *remig*); 1359: loch d'*Ortafa* (*CoDoACA* XII, 119); 1385: *Ortafano* i 1435 id. (Alart, *Do. Ge. Hi.* 16,84). Poc més hi afegeix Ponsich (*Top.* 46).

ETIM. Cpt. de *Hort*, ll. HORTUS, amb un NP germ., que en germ. occid. tingué la forma masc, AFFO, i en gòtic AFFA, -AN (Först. 14). Quasi el mateix que ja digueren Aebischer (*Top.* 116), Sachs (p. 24) i el seu mestre Gamillscheg (*Rom. Germ.* II, 11); nom que ha donat també el NL it. *Affì*, prov. Verona; i el NP cast. *Afán* (*Afán de Ribera* etc.). D'*Hortafà* era el trobador Ponç d'Ortafà.¹

Un HOMÒNIM a Andorra, *Ortafà*, partida de muntanya, cap a 2.400 alt., a la qual condueix el Collet d'*Ortafà*, des de la vall d'Envalira, 4 k. a l'ESE. de Soldeu (mapa del Consell d'Andorra. a. 1976).

El llibre de M. Chevalier vacil·la entre aquesta forma i *Ortofà*, com a nom del Pic d'~, al S. del Port Dret (p. 3 i mapa); i Verdager també s'hi referia, situant *Ortofà* entre el Puig d'Envalira i el de les Neres (Esteve Albert, *La vella Andorra*, p. 48).

HORMOIER, Sant Miquel d'~, antiga parròquia, avui encara nom d'una església. És a l'alta Garrotxa, mun. d'Oix, entre *Talaixà* i Sant Miquel de *Pera*. La vaig veure els anys 1926 i 1928, un poc elevada a l'esq. del riu Llierca, anant de Beget a Talaixà, abans d'arribar al Ripoll; deien només *san mikel*, tant a la propera masia *Les Feixanes*, com a *Sant Antol* i a Oix; però provocant-ho, alguns hi afegiren d'*urmuyé*, i *Ormoyer* escriuen CATorras (*Pir. Cat.*, Garrotxa), i *GGC*; és bàrbara i deguda a una confusió la forma *Ort-Moner*, que li atribueixen Monsalv. (XVII, 255) i Alsius (*Nom.* 179), refiant-se de la còpia errònia d'un 50
escriba.

MENCIONS ANT. 973: «in orto *Moder*» Monsalv. II, 245). 1011: «in com. Bisuldunensi --- *Malliano* et eccl. Sti. Mich. de *Ortomodario* (*Marca H.*, 982, 27); 1348: Sti. Mich. de *Orto-morerio* (Monsalv. XVII, 255); 1362 de *Orto Monerio* (ibid.); 1616: un militar castellà

dóna aquest nom al riu Llierca, dient que, per anar de Camprodon a Oix, segueixen un riu «que se dize *Ormored*» (*AORBB*, IV, 215).

ETIM. Del NP germ. MODHARI, del qual Först. (col. 1129) dóna diverses variants —com ja veié Aebischer (*Top.* 10)—, el qual, en efecte, era usual en els nostres docs.: *Moderus* en un doc. pallarès de 996 (Abadal, *P. i R.*, núm. 132).

HORTMADRONA, nom antic del poble empordanès Sta. Llogaia d'Àlguema. *Orto Madrona* a. 1167 (*Marca H.*, col. 1349); Alsius, p. 178. Format amb el NP fem., II. MATRONA (Forcellini).

HORSAVINYÀ, antic municipi, en el Maresme de Llevant, centrat en l'esgl. parroquial de St. Llop d'*Horsavinyà*, al costat d'una collada del Montnegre, entre Calella i Tordera. El formaven molts masos i masies escampats pels dos vessants de la serra; com que anà despoblant-se en els anys 1930, fou agregat al mun. de Tordera. *PRON. POP.*: *orsabiqá*, sentit sovint a tota la rodalia, 1914-1932, 1953 etc.

MENCIONS ANT. 1101: «alodium *Orti Saviniani*» (Balari, *Orig.*, 9; Vill., *Vi. Li.* XII, 270); 1185: *Orsaviniano* (Kehr, *Papsturk.* 515); 1202, 1225, 1309, 1319: Ste Eulalie de *Ortosavianiano*, *Ortosevijano*, *Ortoseuiniano* en el *Cart.* de Roca-rossa, f. 10r, 11v, 12v, 13v, llegit en el ms. a Solsona, 1246: *Orsaviano* (*Esp. Sagr.* XIV, 334). 1320: Sta. Eul. de *Orsavinyà* (*BABL* IV 478).

L'ortografia *Horsavinyà* amb *b-* és la que va deixar establerta la ponència Fabra-Casacuberta-Coromines el 1933 per encàrrec de la Generalitat i l'IEC. És superflu i pedantesc introduir-hi una *-t-* muda, com han fet alguns; i, no volent quedar-se a mig camí, ha grafiat *Horsabinyà* el recent publicador del *Cart. de Roca-rossa*, barbarisme pedant d'erudit irrespectuós de la història de la llengua.

ETIM. Compost no precisament amb un NP SABINIANUS, com admeté Aebischer (*Top.* 1117), sinó amb un derivat SABINIANUS del nom de Sant Sabinus, sant nat a Barcelona, la vida del qual publicaren els Bol·landistes² (*Acta Sanctorum* IV, 1004, festa el 4 d'octubre): en efecte *sabimianus* s'usava ja en el llatí imperial com adj. corresponent al NP *Sabinus*: així, p. ex. en el Còdex de Justiní, i en el *Digestum* d'Ulpià, designa les doctrines i deixebles del juriconsult *Sabinus Masurius*. Tenim, doncs, dret a conjecturar que l'HORTUS SABINIANUS fou un jardí o casa de camp on el sant home, i alt dignatari eclesiàstic Barcinonensis *Sabinus* aniria a estiuajar, o s'hi retiraria en les seves velleses. En efecte, en llatí clàssic HORTUS significava en general 'clos, propietat closa amb parets', no sols la destinada a plantar hortalisses, (mot germà de l'osc *bürz* 'clos sagrat', germ. *gard* 'jardí', eslau *gradü* 'vila murada').